

برنامه درسی و تربیت شهروند جهانی

(جستاری در مفاهیم و ابعاد برنامه درسی تربیت شهروند جهانی)

دکتر عباس قلتاش، دکتر محمدحسین یارمحمدیان،
دکتر احمدرضا اوجی نژاد، دکتر مسلم صالحی و حسن میرزایی

۱۳۹۴

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

سرشناسه	: قلتاش، عباس، ۱۳۴۷ ش. -.
عنوان و پدیدآور	: برنامه درسی و تربیت شهروند جهانی؛ جستاری در مفاهیم و ابعاد برنامه درسی تربیت شهروند جهانی.
مشخصات نشر	: مروتدشت: دانشگاه آزاد اسلامی واحد مروتدشت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص. جدول.
شابک	: 978-964-10-3508-4. ۶۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست‌نویسی کامل این اثر در http://opac.nlai.ir در دسترس است.
یادداشت	: مولفان: عباس قلتاش، محمدحسین یارمحمدیان، احمدرضا اوجی نژاد، مسلم صالحی و حسن میرزایی.
یادداشت	: ک. بنام
شناسه افزوده	: قلتاش، عباس، ۱۳۴۷ ش. -.
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۷۶۵۶

برنامه درسی و تربیت شهروند جهانی

عباس قلتاش، محمدحسین یارمحمدیان،

احمدرضا اوجی نژاد، مسلم صالحی، حسن میرزایی

چاپ اول / ۱۳۹۴ / ۲۰۰۰ جلد / چاپ صحیح روز

شابک: ۳۵۰۸-۴-۱۰-۹۶۴-۹۷۸ / قیمت: ۶۰۰۰ تومان

آماده‌سازی برای چاپ: آوند اندیشه (۹۷۷۰۰۲۰۷۴)

حق چاپ برای دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مروتدشت محفوظ است.

پیش‌گفتار

جهان امروز تحولات فرهنگی و تکنولوژیکی بی‌سابقه‌ای را تجربه می‌نماید، تردیدی نیست شرایط متحول جهانی، دغدغه‌ها و چالش‌های بی‌نظیر و گسترده‌ای را برای شهروندان در اغلب نقاط این که خاک به وجود آورده است بنابراین می‌طلبد قلمرو مفهومی شهروندی و تربیت شهروندی مورد بازآوایی اساسی قرار گیرد. امروزه خبر یک حادثه نظیر گروگانگیری دانش‌آموزان دختر یک مدرسه توسط یک گروه تروریستی به ظاهر اسلامی به نام بوکوحرام^۱ در کشور نیجریه سرایت نموده، رسانه‌های جهانی پوشش داده می‌شود و همگام با پوشش آن تلاش می‌شود که بیس‌ها و آگاهی‌های شهروندی خاصی نیز القاء یا منتقل شود.

با توجه به این تحولات در ادبیات شهروندی و تربیت شهروندی اصطلاح تربیت شهروند جهانی^۲ نیز مطرح شده است، مفهومی که مقصد آن گسترش دایره‌های تربیت شهروندی فراتر از مرزهای یک ملت یا کشور خاص می‌باشد. در واقع باور بر آن است که آموزش و پرورش و نظام‌های آموزشی نقش بسیار مهمی در تدارک فرصت‌ها برای کسب و ارتقای دانش‌ها، بینش‌ها و مهارت‌های ضروری برای مشارکت در زندگی موثر برای همه جهانیان می‌باشد. در واقع باور بر این است که مأموریت آموزش و پرورش فقط مهیا کردن دانش‌آموزان برای زندگی در جامعه محلی و ملی نیست بلکه همگام با آن باید مخاطبان را

^۱ بوکوحرام جماعت مسلح به ظاهر اسلامی در نیجریه هستند که باور دارند تحصیلات و آموزش غربی حرام است.

^۲ Global Citizenship Education

به عنوان شهروندان و کارگزاران فرامرزی که می توانند سهم ارزنده ای در هدایت تحولات جهانی و ارتقای حقوق و جایگاه بشریت داشته باشند تربیت نمایند.

کتاب حاضر تلاشی است برای تبیین قلمرو تربیت شهروند جهانی و نیز واکاوی برنامه درسی مطلوب آن. هرچند این تلاشی است مختصر اما فرصتی است برای اساتید علوم تربیتی، مربیان تربیتی، معلمان و دانشجویان و همه کسانی که دغدغه تربیت شهروندی در گستره جهانی دارند.

این کتاب را بوجه به این که نگاهی تحلیلی و تطبیقی به مفاهیم مرتبط با شهروندی و تربیت شهروندی و نیز تربیت شهروند جهانی و رویکردها و دیدگاه های آن و برنامه درسی و عناصر آن دارد می تواند به نواحی متعددی پوشش دهنده سرفصل های برنامه ریزی درسی در دوره های ابتدایی، متوسطه و اصول و روش های برنامه ریزی درسی در دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی و نیز برخی دروس دوره های کارشناسی ارشد و دکترای علوم تربیتی مورد توجه اساتید محترم قرار گیرد. بی شک این اثر خالی از اشکالات و کاستی ها نمی باشد، بنابراین همواره طالب اندکاس کانی ها از ناحیه خوانندگان محترم و صاحبان نقد می باشیم. امید است نقدهای عالمانه شما زمینه بسط و گسترش این اثر را در فرصت های آتی فراهم سازد.

بر خود لازم می دانیم از همه اساتید و دوستان دانشجوی و تمام کسانی که به نحوی اثرگذار بر اندیشه ما در تهیه این اثر بوده اند تشکر نماییم. از ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت جناب دکتر حسینی و معاون محترم پژوهش و فناوری این واحد جناب دکتر سلوکی نژاد و نیز مدیر محترم پژوهش و فناوری جناب دکتر کشاورز و مدیر محترم انتشارات واحد جناب دکتر شمس الدینی که حمایت های ویژه و اثرگذار خود را بدرقه چاپ این کتاب نموده اند تشکر و قدردانی ویژه می نماییم.

و ما توفیق الا بالله

دکتر عباس قلناش و همکاران

انسان هیچ گاه بی نیاز از تعلیم و تربیت نبوده است. در واقع انسان با یک سری توانمندی‌ها که به واسطه وراثت در نهاد او تعبیه شده است، به دنیا می‌آید و اگر به طبیعت واگذار گردد بسیاری از این پتانسیل‌ها و توانایی‌ها فرصت بروز و ظهور پیدا نخواهند کرد و یکی از فرصت‌هایی که همواره برای بروز و ظهور این توانمندی‌ها و استعدادها وجود داشته و دارد فرآیند تعلیم و تربیت است.

تعلیم و تربیت دو مقوله جدا اما کاملاً نزدیک و وابسته به هم مرتبط است. تلاش برای جدا کردن این دو فرآیند از یکدیگر تلاشی بیهوده است. البته برای فهم بهتر مفهومی می‌توان این دو فرآیند را از یکدیگر جدا کرد ولی همواره باید به خاطر داشت که این دو فرآیند دو روی یک سکه‌اند که خرج رشد و ارتقاء می‌شوند.

تعلیم و تربیت بدون برنامه‌ریزی و بدون نظارت و هدایت آن گونه که شایسته است به پیش نخواهد رفت. در فصل اول این کتاب به تشریح مفاهیم اساسی مطرح در حوزه تربیت و تربیت شهروند جهانی پرداخته خواهد شد. رسیدن به فهم اولیه درباره این اصطلاحات پیش نیاز فهم و درک مطالب فصل‌های بعدی کتاب خواهد بود. در فصل دوم به رویکردهای مسلط در حوزه تربیت شهروندی اشاره‌ای مختصر می‌شود که این اشاره با تأکید بر عناصر تربیتی و برنامه درسی و تا حدودی به صورت مقایسه‌ای می‌باشد. در فصل سوم کتاب به جهانی شدن و فرآیند تعلیم و تربیت برای مواجهه صحیح با جهانی شدن اشاره می‌گردد و در فصل چهارم به تربیت شهروند جهانی اشاره می‌گردد و در فصل پنجم تربیت شهروندی در

چند کشور منتخب مورد اشاره قرار می‌گیرد تا زمینه ورود به مباحث تخصصی‌تر برنامه درسی تربیت شهروندی فراهم گردد. در فصل ششم برنامه درسی تربیت شهروند جهانی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.